

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie VIII./2023
Senát IV

Nález:

spisová značka	IV. ÚS 123/2023
populárny názov	Náhrada trov - nesprávny výpočet
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	10.08.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Okresný súd nesprávnym postupom pri určovaní výpočtového základu v napadnutých uzneseniach krátil odmenu sťažovateľky spolu v oboch namietaných prípadoch približne o sumu 39 eur. Túto sumu samu osebe nemožno považovať za závažnú do tej miery, ktorá by odôvodňovala ingerenciu ústavného súdu do rozhodovania o trovách konania, t. j. o sekundárnej záležitosti. No okresný súd už opísaným nesprávnym spôsobom pri rozhodovaní o náhrade trov konania súdom ustanovených advokátov postupuje zrejme štandardne, čím nadobúda takýto postup už aj všeobecne neakceptovateľnú dimenziu.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka bola opatrením okresného súdu z 22. júna 2022 ustanovená za obhajkyňu obvineným. Uznesením okresného súdu z 22. septembra 2022 bolo rozhodnuté o priznaní odmeny a náhrady hotových výdavkov ustanovenej obhajkyňi vo výške 145,77 eur. Po podaní sťažnosti, ktorou napádala krátenie odmeny, okresný súd napadnutým uznesením z 18. októbra 2022 zamietol túto sťažnosť sťažovateľky. Sťažovateľka bola opatrením okresného súdu zo 7. januára 2022 ustanovená za obhajkyňu. Uznesením okresného súdu z 22. augusta 2022 bolo rozhodnuté o priznaní odmeny a náhrady hotových výdavkov ustanovenej obhajkyňi vo výške 857,78 eur. Po podaní sťažnosti, ktorou napádala krátenie odmeny, okresný súd napadnutým uznesením zo 14. októbra 2022 zamietol aj túto sťažnosť sťažovateľky.
z odôvodnenia	Okresný súd v napadnutých uzneseniach správne odpočítal tri roky späť od roku 2022 na rok 2019 podľa § 1 ods. 4 vyhlášky, ale následne nesprávne a nadbytočne aplikoval aj pravidlo z § 1 ods. 3 vyhlášky, keď výpočtový základ určil z predošlého roku (2018). Ak § 1 ods. 4 vyhlášky odkazuje na § 1 ods. 3 vyhlášky, odkazuje iba na stanovenie roku určujúceho výpočtový základ, čo bol v prípadoch sťažovateľky rok 2022, neodkazuje na samotný spôsob určenia výpočtového základu. Tento spôsob určenia výpočtového základu je totiž obsiahnutý v samotnom § 1 ods. 4 vyhlášky („... za prvý polrok kalendárneho roka, ktorý o tri roky predchádza...“) alebo, ako aj sťažovateľka správne

	<p>poznamenala, „predchádzajúci kalendárny polrok“ (§ 1 ods. 3 vyhlášky) nie je rokom určujúcim výpočet odmeny, ale až samotným stanovením výpočtového základu (ktorý je obsiahnutý aj v § 1 ods. 4 vyhlášky, pozn.).</p> <p>Inými slovami, okresný súd v napadnutých uzneseniach určil výpočtový základ, z toho následne nesprávnou aplikáciou § 1 ods. 4 vyhlášky určil druhý výpočtový základ (ignorujúc, že táto v tomto odseku uvádza rok určujúci výpočtový základ podľa odseku 3, a nie samotný výpočtový základ, pozn.) a až následne z tohto „druhého“ výpočtového základu stanovil odmenu sťažovateľky.</p> <p>Okresný súd týmto nesprávnym postupom pri určovaní výpočtového základu v oboch napadnutých uzneseniach krátil odmenu sťažovateľky spolu v oboch namietaných prípadoch približne o sumu 39 eur. Túto sumu samu osebe nemožno považovať za závažnú do tej miery, ktorá by odôvodňovala ingerenciu ústavného súdu do rozhodovania o trovách konania, t. j. o sekundárnej záležitosti. No okresný súd už opísaným nesprávnym spôsobom pri rozhodovaní o náhrade trov konania súdom ustanovených advokátov postupuje zrejme štandardne (aj s ohľadom na skutočnosť, že sťažovateľka napadla svojou ústavnou sťažnosťou dve rozhodnutia), čím nadobúda takýto postup už aj všeobecne neakceptovateľnú dimenziu. Okresný súd sa tiež v napadnutých uzneseniach vysporiadal s námietkami sťažovateľky iba povrchno, aj keď tieto sťažnosti sťažovateľky proti rozhodnutiam vyšších súdnych úradníkov boli lakonické a určite nie také prepracované ako jej neskoršia ústavná sťažnosť. Sťažovateľka ale aj v týchto prvotných sťažnostiach efektívne napádala mechanizmus, ako okresný súd stanovil výpočtový základ a následnú odmenu, pričom okresný súd sa obmedzil iba na konštatovanie, že jeho postup bol správny. Aj keď ústavný súd súhlasí so záverom okresného súdu, že usmernenie, resp. list Slovenskej advokátskej komory (obdobne aj komentár, na ktorý odkazovala sťažovateľka vo svojich sťažnostiach, pozn.) nemá, samozrejme, žiadnu relevanciu pre rozhodovanie súdov pri rozhodovaní o priznaní odmeny ustanovenej obhajkyne. Napokon okresný súd vo svojej reakcii k ústavnej sťažnosti zaslal vnútorne rozporné, a teda aj značne nepresvedčivé argumenty vo vzťahu k tomu, že pri určovaní výpočtového základu postupoval správne. Suma už zhrnutých okolností v konečnom dôsledku podľa ústavného súdu predstavuje zásah do základného práva na súdnu ochranu (ako aj základného práva vlastníť majetok) v takej intenzite, ktorá odôvodňuje ingerenciu ústavného súdu aj vo sfére „menej významného“ rozhodovania o odmene a náhrade za poskytovanie právnej pomoci súdom ustanovenej obhajkyne.</p> <p>K samotnému sťažovateľkou spomínanému listu Slovenskej advokátskej komory (resp. k rozporu v týchto listoch za roky 2022 a 2023, pozn.) ústavný súd ešte raz zdôrazňuje, že ide iba o neformálnu pomôcku, ktorá nemá žiadnu záväznosť pre súdy rozhodujúce o trovách konania (a ani pre advokátov pri vyčíslení trov, resp. odmeny). Záväzné sú v tomto kontexte iba samotná vyhláška a relevantné údaje Štatistického úradu Slovenskej republiky.</p> <p>Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti došlo napadnutými uzneseniami okresného súdu k porušeniu čl. 20 ods. 1, ako aj čl. 46 ods. 1 ústavy.</p> <p>Ústavný súd nálezom rozhodol, že uzneseniami okresného súdu zo 14. októbra 2022 a z 18. októbra 2022 bolo porušené základné právo sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy Slovenskej republiky.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>advokát, advokácia-odmena advokáta advokát, advokácia-advokátska tarifa zastúpenie, zastupovanie-zastúpenie advokátom</p>

	trovy konania
--	---------------

spisová značka	IV. ÚS 266/2023
populárny názov	Doručovanie
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	10.08.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3
analytická právna veta	Zákonné pravidlá doručovania slúžia na ochranu procesných práv sporových strán, ktoré musia mať pri výkone svojich práv a povinností, a to aj procesnej povahy, istotu o obsahu doručovaného rozhodnutia. Pri posudzovaní, či v konkrétnom prípade došlo k riadnemu (účinnému) doručeniu, je nevyhnutné uplatňovať materiálny prístup, pre ktorý je podstatné to, či sa adresát mohol s obsahom doručovanej písomnosti zoznámiť a či tak bolo zachované jeho právo na súdnu ochranu.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ v konaní vedenom okresným súdom vystupoval v procesnom postavení žalovaného, proti ktorému sa žalobkyňa – zúčastnená osoba domáhala zaplatenia sumy s príslušenstvom z titulu nároku vyplývajúceho zo záväzkového vzťahu. Okresný súd rozsudkom z 25. septembra 2017 žalobu zamietol v celom rozsahu. Na odvolanie bol rozsudok okresného súdu potvrdený rozsudkom krajského súdu z 29. mája 2019. Uznesením okresného súdu z 8. októbra 2020 bolo uznesenie okresného súdu z 3. januára 2020 zrušené a vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že rozsudok krajského súdu z 29. mája 2019 nebol doručený žalobkyni. Na základe pokynu zákonného sudcu z 9. októbra 2020 bol rozsudok krajského súdu z 29. mája 2019 opätovne doručovaný druhému právnenému zástupcovi žalobkyne poštou, ktorý si ho v odbernej lehote neprevzal, takže zásielka sa vrátila okresnému súdu 5. novembra 2020. Na č. l. 659 predmetného spisu sa nachádza doložka právoplatnosti rozsudku krajského súdu z 29. mája 2019 s označeným dátumom nadobudnutia právoplatnosti 5. novembrom 2020. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu bol rozsudok krajského súdu z 29. mája 2019 zrušený a vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie.
z odôvodnenia	K porušeniu základného práva na súdnu ochranu môže dôjsť aj ústavne neudržateľným posúdením včasnosti podaného dovolania, ktoré by bolo v prospech toho, kto tento prostriedok podal. V takomto prípade bude vecné prejednanie dovolania zasahovať do základného práva na súdnu ochranu protistrany, v ktorej prospech by, naopak, bolo prípadné odmietnutie dovolania ako podaného oneskorene s výsledkom zachovania právneho stavu daného rozhodnutím odvolacieho súdu. Procesné normy upravujúce doručovanie rozhodnutia, proti ktorému je prípustný opravný prostriedok v podobe dovolania, nie sú samoúčelné, keďže včasnosť podania dovolania ako jednej z objektívnych podmienok na to, aby tento opravný prostriedok vyvolal zamýšľané právne následky, sa viaže ku skutočnosti doručenia rozhodnutia, ktoré sa dovolaním napáda. Účelom akéhokoľvek opravného prostriedku, dovolanie nevynímajúc, je

dosiahnutie nápravy nezákonného rozhodnutia za splnenia zákonom požadovaných podmienok t. j. prípustnosti, včasnosti, oprávnenosti osoby a náležitostí. Predpokladom dosiahnutia úspešnej nápravy nezákonného rozhodnutia je logicky oboznámenie sa s obsahom nezákonného rozhodnutia, ktoré sa napáda opravným prostriedkom, keďže len tak môže v opravnom prostriedku sporová strana zaujať právne relevantnú obranu proti argumentom, na ktorých je podľa jej názoru nezákonné rozhodnutie založené.

Zákonné pravidlá doručovania slúžia na ochranu procesných práv sporových strán, ktoré musia mať pri výkone svojich práv a povinností, a to aj procesnej povahy, istotu o obsahu doručovaného rozhodnutia. Pri posudzovaní, či v konkrétnom prípade došlo k riadnemu (účinnému) doručeniu, je nevyhnutné uplatňovať materiálny prístup, pre ktorý je podstatné to, či sa adresát mohol s obsahom doručovanej písomnosti zoznámiť a či tak bolo zachované jeho právo na súdnu ochranu (porovnaj nálezy Ústavného súdu Českej republiky č. k. II. ÚS 1577/16 z 11. júla 2017, bod 14 a č. k. III. ÚS 3851/18 z 9. apríla 2019, bod 14). Úvahy sťažovateľa obsiahnuté v podstatnom v bode 29 tohto nálezu sú preto dôvodné.

Najvyšší súd sa pri posudzovaní účinnosti doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu už uvádzanými požiadavkami zohľadňovania materiálnej ochrany práv ako neopomenuteľného atribútu súdnej ochrany pri výklade a aplikácii zákonných ustanovení Civilného sporového poriadku (predovšetkým § 427 ods. 1 CSP) neriadil, ale, naopak, uplatnil formálnu interpretáciu príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku, keď v citovanom bode napadnutého uznesenia (len) rezultoval, že rozsudok krajského súdu z 29. mája 2019 bol doručený 15. júla 2019 prvému právnomu zástupcovi žalobkyne, ktorý bol v danom čase vyčiarknutý zo zoznamu advokátov, preto uvedené doručenie nemožno považovať za účinné.

Sťažovateľ na preukázanie záveru o tom, že žalobkyňa ako dovolateľka bola oboznámená s obsahom rozhodnutia odvolacieho súdu doručovaného prostredníctvom prvého právneho zástupcu, uvádza skutočnosti obsiahnuté v podstatnom v bode 25 tohto nálezu. Opätovným zdôraznením postavenia ústavného súdu ako ochrancu ústavnosti, do ktorého právomoci nepatrí zisťovať skutkový stav v základnom konaní a už vôbec nie prijímať právne závery k tomu, či rozsudok krajského súdu z 29. mája 2019 bol žalobkyňi účinne doručený a kedy k jeho účinnému doručeniu došlo (ako si to mylne vykladá žalobkyňa v bode 42 tohto nálezu), ústavný súd konštatuje, že sťažovateľom uvádzané skutočnosti sú spôsobilé byť predmetom preskúmania v konaní pred dovolacím súdom v rámci vyhodnocovania účinnosti doručenia súdneho rozhodnutia v kontexte materiálneho prístupu, pre ktorý je podstatné to, či sa adresát mohol s obsahom doručovanej písomnosti zoznámiť a či tak bolo zachované jeho právo na súdnu ochranu. Nemôžu však byť predmetom prieskumu v konaní o ústavnej sťažnosti.

Ústavný súd stabilne judikuje, že za ústavne nesúladne (porušujúce základné práva) treba považovať rozhodnutia všeobecných súdov, ktorými boli zákony a podzákonné úpravy (vrátane noriem týkajúcich sa doručovania rozhodnutí všeobecných súdov) interpretované v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, napr. v dôsledku prílišného formalizmu (IV. ÚS 192/08, IV. ÚS 1735/07, I. ÚS 26/2010).

Priorizovanie formálneho výkladu aplikovaných ustanovení Civilného sporového poriadku týkajúcich sa doručovania rozhodnutia odvolacieho súdu v kontexte uplatnenia práva podať dovolanie a neuplatnenie materiálneho prístupu a nezohľadnenie skutočností, ktoré by mohli viesť k záveru o tom, že žalobkyňa ako dovolateľka sa s obsahom rozhodnutia odvolacieho súdu mohla zoznámiť, čo je predpokladom pre možnosť zaujať právne relevantnú obranu proti argumentom, na ktorých je rozhodnutie odvolacieho súdu založené, viedli k vydaniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktoré je zjavne v rozpore

s účelom a so zmyslom právnej úpravy (účinného) doručovania rozhodnutí v kontexte možnosti uplatňovať proti takémuto rozhodnutiu (účinne) opravné prostriedky. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zároveň spôsobuje nerovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom sporových strán s neoprávnenou výhodou v prospech žalobkyne, a to opakovaným doručovaním rozhodnutí odvolacieho súdu druhému právnenému zástupcovi a tretiemu právnenému zástupcovi (bez toho, aby najvyšší súd ústavne udržateľným spôsobom vyhodnotil, či k účinnému doručeniu prvému právnenému zástupcovi došlo), ako aj zohľadnením dovolania podaného 24. augusta 2021 ako podaného včas (bez toho, aby najvyšší súd ústavne udržateľným spôsobom vyhodnotil, či k účinnému doručeniu prvému právnenému zástupcovi došlo).

Pokiaľ najvyšší súd vo vyjadrení v ústavnej sťažnosti odkázal na podľa neho ustálenú súdnu prax odvolacieho súdu, je nevyhnutné prisvedčiť argumentom, ktoré v tejto súvislosti prezentoval v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľ. S argumentáciou sťažovateľa obsiahnutou v bode 51 nálezu, ktorá podporuje záver o odlišnosti prejednávanych prípadov z dôvodu rozdielnosti medzi nesprávnym doručovaním dovolania a vyjadrenia k nemu, sa ústavný súd stotožňuje. Prípisy, na ktoré odkazuje najvyšší súd, neobsahujú žiadne determinujúce právne závery k tu prejednávanej podstatnej otázke včasnosti podaného dovolania v kontexte (účinného) doručovania rozhodnutia odvolacieho súdu advokátovi, ktorý bol vyčiarknutý zo zoznamu advokátov. Obsahujú len pokyny pre súd prvej inštancie opätovne doručovať písomnosti sporovej strane, pričom skutočnosť, ktoré v súvislosti s prípsmi najvyšší súd vo vyjadrení uvádza, nie sú spôsobilé podporiť záver o tom, že najvyšší súd v posudzovaných veciach uplatnil formálny prístup k posudzovaniu účinnosti doručovania písomností, ktorý uplatnil v tu prejednávanej veci, resp. že vo veciach uvedených prípisov neuplatnil materiálny prístup s ohľadom na skutočnosť, že zo strany sporových strán chýbala akákoľvek reakcia, takže bolo zjavné, že k oboznámeniu sa s obsahom nesprávne doručovanej písomnosti (dovolania) nedošlo, a preto je odkaz najvyššieho súdu na uvádzané prípisy pre prejednanie veci sťažovateľa irelevantný, keďže z neho nemožno vyabstrahovať záväzné právne závery k účinnosti doručenia rozhodnutí súdu pre účely posúdenia včasnosti podaného opravného prostriedku – dovolania a ani vyabstrahovať ustálenú súdnu prax týkajúcu sa všeobecne vyhodnocovania účinnosti doručovania písomností v prípade vyčiarknutia advokáta zo zoznamu advokátov.

Napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktoré je výsledkom formálneho výkladu ustanovení Civilného sporového poriadku, preto došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj základného práva na rovnosť účastníkov v konaní zaručeného čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľa neprejudikuje záver k otázke účinnosti doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu a ani záver k včasnosti dovolania podaného žalobkyňou. Na tomto mieste ústavný súd akcentuje, že prijať záver k týmto otázkam patrí do právomoci najvyššieho súdu, ktorého úlohou je zohľadniť všetky skutočnosti vyplývajúce zo spisu vedeného okresným súdom, ktoré sú pre posúdenie účinnosti doručenia v zmysle materiálnej ochrany práv a oprávnených záujmov sporových strán rozhodujúce (predovšetkým, nie však výlučne, body 4 a 7 tohto nálezu).

Z dôvodu vyslovenia ústavnej nekonformnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z dôvodu nezohľadnenia materiálneho konceptu ochrany práv a oprávnených záujmov sporových strán pri výklade príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku (predovšetkým § 427 CSP) je nadbytočné zaoberať sa osobitne námietkou nestotožnenia sa najvyššieho súdu s názorom vysloveným v inej jeho veci o nevyhnutnosti aplikácie § 92 ods. 3 CSP na prejednaný prípad. Ústavný súd na tomto mieste konštatuje, že jeho prípadný príkaz všeobecnému súdu k aplikácii určitého ustanovenia právneho predpisu v konkrétnej veci (čoho sa vo svojej podstate domáha sťažovateľ – bod

27 tohto nálezu) by presiahol rozsah, v ktorom sa uplatňuje právomoc ústavného súdu. Napokon ústavný súd zdôrazňuje aj to, že vo svojom uznesení z 1. augusta 2018 sa právnym názorom najvyššieho súdu vyjadreným vo veci k aplikácii § 92 ods. 3 CSP osobitne nezaoberal a ani sa k nemu v konkrétnostiach nevyjadroval, keďže ho ani sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstate nijako nenapadol. Z uvedených dôvodov bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa osobitne argumentáciou obsiahnutou v bodoch 26 a 27 tohto nálezu o potrebe aplikácie § 92 ods. 3 CSP a o nedostatočnom odôvodnení odmietnutia rozhodnutia ústavného súdu z 1. augusta 2018 a rozhodnutia najvyššieho súdu vydaného vo veci sp. zn. 5 Cdo 130/2017.

Okrem už naznačeného zanedbania uplatnenia materiálnej ochrany práv a oprávnených záujmov sporových strán pri aplikácii a interpretácii relevantných ustanovení Civilného sporového poriadku ústavný súd musí konštatovať (aj) nekoherentnosť odôvodnenia najvyššieho súdu týkajúceho sa vyhodnocovania splnenia podmienok prípustnosti dovolania v kontexte požiadavky formy podania podľa § 125 ods. 2 CSP (Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada.).

Účinnosť doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu je *conditio sine qua non* na to, aby dovolací súd mohol následne posúdiť splnenie podmienok pre dovolacie konanie, a to nielen včasnosť podaného dovolania, ale napríklad aj dodržanie formy podania. V bode 34 napadnutého uznesenia najvyšší súd konštatuje neúčinnosť doručenia prvému právnemu zástupcovi, no v bode 22 toho istého rozhodnutia vyhodnocuje splnenie formálnych podmienok dovolania podaného 16. septembra 2019, t. j. dovolania podaného v lehote dvoch mesiacov od podľa názoru najvyššieho súdu neúčinného doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V dôsledku neúčinného doručenia odvolacieho súdu lehota na podanie dovolania plynúť nemôže, preto sú úvahy najvyššieho súdu, ktoré vychádzajú na jednej strane z neúčinného doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu 15. júla 2019 a na druhej strane z vyhodnocovania formy dovolania podaného 16. septembra 2019, keďže lehota na podanie dovolania nemohla začať plynúť, minimálne nekoherentné.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je požiadavka riadneho odôvodnenia jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov a vylúčiť svojvôľu, lebo len vecne správne (zákonu celkom zodpovedajúce) rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom, odôvodnené rozhodnutie napĺňa ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ ústavné kritériá vyplývajúce preň z ústavy a dohovoru (I. ÚS 327/2010).

Už naznačená nekoherentnosť pri posudzovaní splnenia podmienok pre dovolacie konanie je podľa názoru ústavného súdu ďalším z ústavného hľadiska netolerovateľným následkom zanedbania uplatnenia materiálnej ochrany práv a oprávnených záujmov sporových strán pri aplikácii a interpretácii relevantných ustanovení Civilného sporového poriadku zo strany najvyššieho súdu tak, ako to bolo už konštatované. Táto nekoherentnosť súčasne spôsobila, že odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu obsiahnuté v bodoch 22 a 33 je arbitrárne, t. j. výsledkom nesprávnej aplikácie a interpretácie ustanovení Civilného sporového poriadku s následkom porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, ako aj základného práva na rovnosť účastníkov v konaní (bod 1 výroku tohto nálezu).

Neprejudikovanie záveru k otázke účinnosti doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu prvému právnemu zástupcovi vedie ústavný súd k nevyhnutnosti zamerať sa (aj) na ústavnú udržateľnosť (ne)odôvodnenia najvyššieho súdu vo vzťahu

k otázke doručovania rozhodnutia odvolacieho súdu druhému právnenému zástupcovi. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje, že k nadobudnutiu právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu došlo 15. júla 2019, najneskôr 5. novembra 2020. Opiera sa pritom o v poradí druhé doručenie rozhodnutia odvolacieho súdu druhému právnenému zástupcovi poštou, pričom zásielka nebola vyzdvihnutá a vrátila sa okresnému súdu 5. novembra 2020, pričom uvedený dátum sa nachádza aj na doložke právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

Najvyšší súd v napadnutom uznesení konštatoval, že na podania na č. I. 600 a nasl. a č. I. 644 a nasl. spisu neprihliada, pričom za dovolanie podľa obsahu a vzhľadom na jeho podanie v rámci zákonnej lehoty považoval iba podanie doručené 24. augusta 2021 zažurnalizované na č. I. 728. V bode 34 napadnutého uznesenia následne konštatoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo doručené prvému právnenému zástupcovi neúčinne a následne až 25. marca 2021 tretiemu právnenému zástupcovi. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nevyplýva, že by najvyšší súd bol oboznámený so skutočnosťami zastúpenia zúčastnenej osoby druhým právneným zástupcom, ako aj doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu druhému právnenému zástupcovi, tieto skutočnosti pritom môžu mať v prípade záveru o neúčinnosti doručovania prvému právnenému zástupcovi na posúdenie prípustnosti dovolania zásadný význam, pričom nepochybne boli súčasťou predmetného spisu okresného súdu.

K procesným podmienkam prípustnosti dovolania patrí okrem iných jeho včasnosť, ktorú skúma najvyšší súd ako dovolací súd *ex officio*. Postup, ktorým najvyšší súd pri vyhodnocovaní splnenia procesných podmienok prípustnosti dovolania ignoruje skutočnosti pre posúdenie prípustnosti dovolania rozhodujúce, nemožno označiť inak, ako ústavne neudržateľný. Keďže z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nevyplýva, že by sa najvyšší súd skutočnosťami týkajúcimi sa doručovania rozhodnutia odvolacieho súdu druhému právnenému zástupcovi žalobkyne majúcimi pre rozhodnutie o splnení procesných podmienok prípustnosti dovolania zásadný význam zaoberal, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, do ktorého obsahu patrí ústavne konformné vysporiadanie sa so skutočnosťami majúcimi pre posúdenie splnenia procesných podmienok prípustnosti dovolania zásadný význam (bod 1 výroku tohto nálezu).

Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti síce prekladá argumenty, ktoré podľa jej názoru potvrdzujú záver o neúčinnosti doručovania z dôvodu, že bolo uskutočnené poštou, pričom sťažovateľ predkladá ústavnému súdu vo svojej replike (bod 57 tohto nálezu) argumentáciu v snahe nevylúčiť účinky doručovania v listinnej podobe. Týmito argumentmi sa však ústavný súd z dôvodu absencie právomoci vyhodnocovať splnenie podmienok prípustnosti dovolania nemôže zaoberať. Ústavný súd nemôže ani posúdiť ústavnoprávnú udržateľnosť argumentácie predloženej sporovými stranami z dôvodu, že by tým mohol prejudikovať záver samotného dovolacieho súdu ešte pred uplatnením právomoci dovolacieho súdu. Povinnosťou najvyššieho súdu bude v prípade konštatovania neúčinnosti doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu prvému právnenému zástupcovi zaoberať sa pri skúmaní splnenia procesných podmienok prípustnosti dovolania rozhodujúcimi skutočnosťami spojenými s doručovaním rozhodnutia odvolacieho súdu druhému právnenému zástupcovi a ústavne konformne sa s nimi vysporiadať.

Vo vzťahu k argumentácii týkajúcej sa vyhodnotenia splnenia procesných podmienok prípustnosti dovolania musí dovolací súd dbať v odôvodnení svojho rozhodnutia na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé.

Napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1

	<p>dohovoru, preto ústavný súd napadnuté uznesenie najvyššieho súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúceho § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (body 1 a 2 výroku nálezu).</p> <p>Ústavný súd rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu z 23. novembra 2022 boli porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru o a základné právo na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEK a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>dovolanie-prípustnosť doručenie, doručovanie rozhodnutie lehota-zákonná</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.